

**PROCEDURY UDZIELANIA I ORGANIZACJI POMOCY
PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNEJ
w Zespole Szkół Plastycznych im. C. K. Norwida w Lublinie**

PODSTAWA PRAWNA:

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe. (Dz.U. z 2017 r. poz. 60, 949).
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. O Systemie Oświaty (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1943).
4. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1189).
5. Akty wykonawcze MEN wydane na podstawie ustaw: Prawo Oświatowe, Przepisy wprowadzające, Karta Nauczyciela.
6. Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2013 roku w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013, poz. 532, z późn. zm.).
7. Rozporządzenie MEN z dnia 24 lipca 2015 roku w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2015 poz. 1113 z późn. zm).

I Zadania pomocy psychologiczno-pedagogicznej

1. Pomoc psychologiczno– pedagogiczna polega na:
  - a) rozpoznawaniu i zaspakajaniu potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia;
  - b) rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia;
  - c) rozpoznawaniu czynników środowiskowych wpływających na funkcjonowanie ucznia w szkole;
  - d) stwarzaniu warunków do aktywnego i pełnego uczestnictwa ucznia w życiu szkoły oraz w środowisku społecznym;
  - e) rozpoznawaniu przyczyn trudności w opanowywaniu umiejętności i wiadomości przez ucznia;
  - f) wspieraniu mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień ucznia oraz zniwelowanie lub skompensowanie tych uwarunkowań środowiskowych, które mogą stanowić dla niego barierę;
  - g) opracowywaniu i wdrażaniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla uczniów niepełnosprawnych oraz indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych odpowiednio o charakterze resocjalizacyjnym lub socjoterapeutycznym dla uczniów niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym;
  - h) prowadzeniu edukacji prozdrowotnej i promocji zdrowia wśród uczniów i rodziców;
  - i) podejmowaniu działań wychowawczych i profilaktycznych wynikających z programu wychowawczo-profilaktycznego;

- j) wspieraniu uczniów, metodami aktywnymi, w dokonywaniu wyboru kierunku dalszego kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej oraz udzielaniu informacji w tym kierunku;
  - k) planowaniu i prowadzeniu przez dyrektora działań mających na celu wsparcie nauczycieli w doskonaleniu rozpoznawania specjalnych potrzeb uczniów oraz podnoszeniu jakości udzielanej pomocy psychologiczno – pedagogicznej. Na wniosek dyrektora, wsparcia merytorycznego udzielają poradnie oraz placówki doskonalenia zawodowego.
  - l) udzielaniu pomocy (przez specjalistów szkolnych oraz z poradni psychologiczno – pedagogicznych) nauczycielom w dostosowywaniu wymagań edukacyjnych wynikających z realizacji programów nauczania do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom;
  - m) wspieraniu nauczycieli i rodziców w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
  - n) podejmowaniu działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych.
2. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi w ZSP wynika w szczególności:
- a) z niepełnosprawności (uczniowie niesłyszący, słabo słyszący, niewidomi, słabo widzący, z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera i z niepełnosprawnościami sprzężonymi);
  - b) z niedostosowania społecznego;
  - c) z zagrożenia niedostosowaniem społecznym;
  - d) z zaburzeń zachowania i emocji;
  - e) ze szczególnych uzdolnień;
  - f) ze specyficznych trudności w uczeniu się;
  - g) z deficytów komunikacji i zaburzeń sprawności językowej;
  - h) z choroby przewlekłej;
  - i) z sytuacji kryzysowych lub traumatycznych;
  - j) z niepowodzeń szkolnych;
  - k) z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi;
  - l) z trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą.
3. Pomoc psychologiczno-pedagogiczną organizuje dyrektor ZSP.
4. Pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielają uczniom:
- a) nauczyciele w bieżącej pracy z uczniem na zajęciach,
  - b) specjaliści (psycholog szkolny, pedagog, doradca zawodowy, specjalista w zakresie rewalidacji) wykonujący zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
5. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest organizowana i udzielana we współpracy z:
- a) rodzicami uczniów,
  - b) poradniami psychologiczno-pedagogicznymi,
  - c) placówkami doskonalenia nauczycieli,

- d) organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny i młodzieży.
6. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana z inicjatywy:
- ucznia,
  - rodziców/opiekunów prawnych ucznia,
  - dyrektora szkoły,
  - wychowawcy, nauczyciela, pedagoga, psychologa szkolnego,
  - pielęgniarki szkolnej,
  - poradni psychologiczno-pedagogicznej,
  - asystenta edukacji romskiej,
  - pracownika socjalnego,
  - asystenta rodziny,
  - kuratora sądowego
  - organizacji pozarządowej lub instytucji działającej na rzecz rodziny i młodzieży.
7. Do obowiązków wychowawcy w zakresie organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej należy:
- poznanie uczniów: stanu ich zdrowia, cech osobowościowych, warunków rodzinnych i bytowych, potrzeb i oczekiwań, poprzez rozmowy z uczniem i jego rodzicami.
  - prowadzenie obserwacji zachowań ucznia i jego relacji z innymi,
  - analizowanie postępów ucznia związanych z edukacją i rozwojem społecznym oraz dokumentacji udostępnionej przez rodzica (orzeczenie, opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej, opinia medyczna),
  - informowanie innych nauczycieli i specjalistów o potrzebie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną;
  - planowanie i koordynowanie we współpracy z innymi nauczycielami lub specjalistami pomocy psychologiczno-pedagogicznej w ramach zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów oraz bieżącej pracy z uczniem;
  - sporządzenie w październiku każdego roku szkolnego zestawienia uczniów swojej klasy (*Załącznik nr 1*), którzy wymagają objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną na terenie ZSP;
  - niezwłoczne przekazanie rodzicom/prawnym opiekunom lub pełnoletniemu uczniowi przygotowanych na piśmie informacji od Dyrektora szkoły dotyczących wskazanych dla ucznia form, wymiaru i okresu udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej (*Załącznik nr 2*). Podpisane dokumenty wychowawcy składają w sekretariacie szkoły;
  - wychowawca klasy, jako koordynator udzielanej pomocy psychologiczno – pedagogicznej prowadzi we współpracy ze specjalistami indywidualne *Karty pomocy psychologiczno-pedagogicznej* (*Załącznik nr 3*) umieszczone w elektronicznym dzienniku zajęć. Karta ta obejmuje zapisy zawarte w *Katalogu dostosowań wymagań edukacyjnych, warunków nauki do możliwości psychofizycznych ucznia i jego potrzeb oraz sposobów indywidualizacji pracy na zajęciach* (*Załącznik nr 4*) oraz inne informacje o działaniach wspierających uczniów, które są organizowane przez nauczycieli w szkole, a także we współpracy z poradniami psychologiczno – pedagogicznymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny i młodzieży;

- i) udział w pracach Zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów z orzeczeniami;
  - j) monitorowanie organizacji pomocy i obecności ucznia na zajęciach; informowanie rodziców i innych nauczycieli o efektywności pomocy psychologiczno – pedagogicznej i postępach ucznia;
  - k) ułatwianie adaptacji ucznia w środowisku rówieśniczym oraz pomoc w rozwiązywaniu konfliktów z rówieśnikami;
  - l) wdrażanie uczniów do wysiłku, rzetelnej pracy, cierpliwości, pokonywania trudności, odporności na niepowodzenia, porządku i punktualności, do prawidłowego i efektywnego organizowania sobie pracy;
  - m) systematyczne interesowanie się wynikami uczniów w nauce: zwracanie szczególnej uwagi zarówno na uczniów szczególnie uzdolnionych, jak i na tych, którzy mają trudności. Wspólnie z nauczycielami i rodzicami analizowanie przyczyn niepowodzeń uczniów w nauce, pobudzanie do podnoszenia wyników edukacyjnych, czuwanie nad regularnym uczęszczaniem uczniów na zajęcia lekcyjne, badanie przyczyn opuszczania zajęć szkolnych, udzielanie wskazówek i pomocy tym, którzy opuścili znaczną ich ilość i mają trudności w uzupełnieniu materiału;
  - n) rozwijanie u uczniów motywacji do nauki, wdrażanie efektywnych technik uczenia się;
  - o) tworzenie poprawnych relacji interpersonalnych opartych na życzliwości i zaufaniu, m.in. poprzez organizację zajęć pozalekcyjnych, wycieczek, biwaków, rajdów;
  - p) współpraca z pielęgniarką szkolną, rodzicami, opiekunami uczniów w sprawach ich zdrowia,
  - q) udzielanie doraźnej pomocy uczniom w sytuacjach kryzysowych z wykorzystaniem zasobów ucznia, jego rodziny, otoczenia społecznego i instytucji pomocowych;
  - r) organizowanie opieki i pomocy materialnej; występowanie do organów szkoły i innych instytucji z wnioskami o udzielenie pomocy;
  - s) angażowanie rodziców w działania pomocowe;
- 8.** Do obowiązków każdego nauczyciela w zakresie wspierania uczniów i świadczenia pomocy psychologiczno –pedagogicznej uczniom należy:
- a) Prowadzenie obserwacji w bieżącej pracy z uczniem w celu zdiagnozowania trudności lub uzdolnień uczniów:
    - rozpoznawanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów, mającą na celu rozpoznanie u uczniów trudności w uczeniu się, deficytów kompetencji i zaburzeń sprawności językowych;
    - rozpoznawanie przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie uczniów i ich uczestnictwo w życiu szkoły;
    - określanie mocnych stron, predyspozycji i uzdolnień uczniów;
    - zgłaszanie zauważonych specjalnych potrzeb uczniów wychowawcy klasy.

- b) Udział w pracach zespołów (powołanych dla wsparcia uczniów z opiniami, orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, o potrzebie nauczania indywidualnego oraz o niepełnosprawności):
- opracowujących zintegrowane działania wychowawczo - dydaktyczne nauczycieli w tym *Kartę pomocy psychologiczno – pedagogicznej* w celu podniesienia efektywności uczenia i poprawy funkcjonowania ucznia w szkole;
  - oceniających efektywność świadczenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej i planującego dalsze działania (2 razy w roku) oraz interwencyjnych zebraniach organizowanych przez wychowawcę.
- c) Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia:
- posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego (uczeń niesłyszący lub słabosłyszący);
  - posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego (uczeń z Zespołem Aspergera);
  - posiadającego orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania – na podstawie tego orzeczenia lub opinii o potrzebie zindywidualizowanej ścieżki kształcenia;
  - posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, o specyficznych trudnościach w uczeniu się lub inną opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej;
  - nieposiadającego orzeczenia lub opinii, który objęty jest pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole – na podstawie rozpoznania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia, (np. znajdującego się w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej, przewlekle chorego, z zaburzeniami zachowania i emocji, wolnym tempem pracy, trudnościami w koncentracji uwagi, zaniedbanego środowiskowo), które powodują niepowodzenia edukacyjne;
  - cudzoziemca
  - szczególnie uzdolnionego
- d) Dostosowanie wymagań edukacyjnych (dla wyżej wymienionych grup uczniów) obejmuje wdrażanie *Katalogu dostosowań wymagań edukacyjnych, warunków nauki do możliwości psychofizycznych ucznia i jego potrzeb oraz sposobów indywidualizacji pracy na zajęciach (Załącznik nr 4)* opracowanego przez nauczycieli zespołów przedmiotów ogólnokształcących (pod kierownictwem liderów) oraz przedmiotów artystyczno–zawodowych (przez powołany zespół) np. poprzez:
- prowadzenie lekcji na zróżnicowanych poziomach nauczania;
  - stosowanie różnych metod podpowiedzi;
  - aranżowanie współpracy między uczniami;
  - różnicowanie prac, w tym prac domowych, pod względem stopnia trudności, sposobu, techniki i formy wykonania;
  - dostosowanie warunków i formy kontroli wiadomości i umiejętności;
  - ocenianie postępów ucznia zgodnie z zapisami WSO, które dotyczą uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
  - stosowanie adekwatnych i skutecznych sposobów komunikacji;

- przygotowanie otoczenia wspierającego nauczyciela w indywidualizacji zajęć;
  - określenie warunków procesu edukacyjnego tj. zasad, metod, form, środków dydaktycznych;
  - organizację warsztatu i procesu nauczania;
  - korelowanie zadań, ćwiczeń z zainteresowaniami ucznia;
  - określenie warunków sprawdzania poziomu wiedzy i umiejętności (metody i formy sprawdzania i kryteria oceniania).
- e) Współpraca z rodzicami, specjalistami, poradnią i innymi nauczycielami a w szczególności:
- komunikowanie rodzicom postępów ucznia oraz efektywności świadczonej pomocy;
  - współpraca z poradnią w procesie diagnostycznym, udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz oceny jej efektów.
9. Do zadań pedagoga i psychologa szkolnego należy:
- a) prowadzenie działań i badań diagnostycznych uczniów, w tym diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień oraz określenia przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów;
  - b) diagnozowanie sytuacji wychowawczych w szkole w celu rozwiązywania problemów wychowawczych;
  - c) sporządzenie w październiku każdego roku szkolnego zestawienia zbiorczego uczniów ZSP, którzy wymagają objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną;
  - d) udzielanie uczniom pomocy w eliminowaniu napięć psychicznych;
  - e) udzielanie porad i pomocy uczniom z trudnościami w kontaktach rówieśniczych i społecznych;
  - f) udzielanie uczniom porad w rozwiązywaniu trudności powstających na tle konfliktów rodzinnych;
  - g) świadczenie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bieżącej pracy z uczniem;
  - h) wspieranie działań zespołów pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole;
  - i) wspieranie rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijanie ich umiejętności wychowawczych w celu zwiększania efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów;
  - j) wspieranie wychowawców klas i nauczycieli w działaniach wynikających ze szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego;
  - k) prowadzenie działań o charakterze interwencyjnym i mediacyjnym;
  - l) udzielanie pomocy rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów;
  - m) współpraca z dyrektorem, wychowawcami, nauczycielami, specjalistami i innymi pracownikami szkoły w organizacji i udzielaniu pomocy psychologiczno – pedagogicznej, w tym koordynowanie prac związanych z wnioskowaniem o

- dostosowanie szczegółowych sposobów, warunków i form przeprowadzania egzaminów zewnętrznych;
- n) współpraca z innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo oraz specjalistyczną pomoc uczniom i rodzicom;
- 10.** Pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz przez zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów w formie:
- a) zajęć rozwijających uzdolnienia przeznaczonych dla uczniów szczególnie uzdolnionych z wykorzystaniem aktywnych metod pracy;
  - b) przeznaczonych dla uczniów w celu podnoszenia efektywności uczenia się;
  - c) zajęć dydaktyczno-wyrównawczych przeznaczonych dla uczniów mających trudności w nauce, w szczególności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego,
  - d) zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne, w tym umiejętności komunikacyjne dla uczniów z dysfunkcjami i zaburzeniami utrudniającymi funkcjonowanie społeczne, innych zajęć o charakterze terapeutycznym dla uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi, mających problemy w funkcjonowaniu w szkole oraz z aktywnym i pełnym uczestnictwem w życiu szkoły;
  - e) zindywidualizowanej ścieżki kształcenia - zajęcia edukacyjne realizowane wspólnie z oddziałem szkolnym oraz indywidualnie z uczniem, realizowane na podstawie opinii poradni, jako pomoc psychologiczno - pedagogiczna dla uczniów chorych, którzy mogą uczęszczać do szkoły i którzy nie posiadają orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. Nauczyciele prowadzący zajęcia z uczniem objętym zindywidualizowaną ścieżką podejmują działania ukierunkowane na poprawę funkcjonowania ucznia w szkole.
  - f) warsztatów;
  - g) porad i konsultacji.
- 11.** W przypadku, w którym pomimo udzielanej uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, nie następuje poprawa funkcjonowania ucznia, dyrektor szkoły na prośbę rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia, za zgodą rady pedagogicznej, występuje do publicznej poradni z wnioskiem o przeprowadzenie diagnozy i wskazanie sposobu rozwiązania problemu ucznia.

II Procedura ustalania zadań i działania zespołu nauczycieli oraz specjalistów pracujących z uczniem posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego

- 1.** W przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, udzielaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zajmuje się **zespół**. W jego skład wchodzi nauczyciele oraz specjaliści prowadzący zajęcia z uczniem.

2. Pracę zespołu koordynuje wychowawca klasy lub inny nauczyciel lub specjalista prowadzący zajęcia z uczniem, wyznaczony przez dyrektora zwany koordynatorem.
3. Spotkania zespołu odbywają się co najmniej 2 razy w roku i mogą być organizowane z inicjatywy:
  - a) koordynatora i pozostałych członków zespołu,
  - b) dyrektora,
  - c) rodziców ucznia lub pełnoletniego ucznia.
4. Na wniosek osoby uprawnionej koordynator organizuje spotkanie zespołu. Jest zobowiązany poinformować dyrektora szkoły o potrzebie spotkania. Powiadamia o terminie spotkania wszystkich członków zespołu.
5. Dyrektor pisemnie informuje rodziców ucznia lub pełnoletniego ucznia o terminie każdego spotkania zespołu i możliwości uczestniczenia w nim (*Załącznik nr 5*)
6. O potrzebie i terminie spotkania zespołu informuje się:
  - a) każdorazowo członków zespołu,
  - b) każdorazowo rodziców ucznia i pełnoletniego ucznia,
  - c) na wniosek dyrektora inne osoby uprawnione do udziału w spotkaniu – przedstawiciela poradni psychologiczno – pedagogicznej,
  - d) na wniosek lub za zgodą rodziców ucznia lub pełnoletniego ucznia - inne osoby, w szczególności lekarza, psychologa, pedagoga, logopedę lub innego specjalistę (*Załącznik nr 6*).
7. Zespół, co najmniej dwa razy w roku szkolnym dokonuje wielospecjalistyczną ocenę poziomu funkcjonowania ucznia (*Załącznik nr 7*). Uwzględnia ocenę efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
8. Zespół, po dokonaniu wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia i z uwzględnieniem realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu, we współpracy z poradnią psychologiczno – pedagogiczną w tym poradnią specjalistyczną, opracowuje indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny IPET (*Załącznik nr 8*).
9. Rodzice ucznia lub pełnoletni uczeń mają prawo uczestniczyć w dokonywaniu wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania i opracowaniu IPET.
10. Zespół opracowuje program na okres, na jaki zostało wydane orzeczenie, nie dłuższy niż etap edukacyjny. Program opracowuje się w terminie:
  - a) do dnia 30 września roku szkolnego, w którym uczeń rozpoczyna od początku roku szkolnego kształcenie w szkole, lub
  - b) 30 dni od dnia złożenia w szkole orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.
11. Indywidualny program edukacyjno – terapeutyczny określa:

- a) zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, w szczególności przez zastosowanie odpowiednich metod i form pracy z uczniem;
  - b) zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem:
    - niepełnosprawnym - działania o charakterze rewalidacyjnym,
    - niedostosowanym społecznie – działania o charakterze resocjalizacyjnym,
    - zagrożonym niedostosowaniem społecznym – działania o charakterze socjoterapeutycznym;
  - c) formy i okres udzielania uczniowi pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz wymiar godzin, w którym formy będą realizowane;
  - d) działania wspierające rodziców oraz, w zależności od potrzeb zakres współdziałania z poradniami psychologiczno - pedagogicznymi, poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami działającymi na rzecz rodziny i młodzieży oraz ze specjalnymi ośrodkami szkolno – wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii;
  - e) zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne działania z zakresu doradztwa edukacyjno – zawodowego, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia i sposób realizacji tych działań;
  - f) zakres współpracy nauczycieli i specjalistów z rodzicami ucznia, związanych z zapewnieniem:
    - realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego;
    - warunków do nauki, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia;
    - zajęć specjalistycznych z zakresu pomocy psychologiczno – pedagogicznej;
    - innych zajęć odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, w szczególności zajęć rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych;
    - integracji uczniów ze środowiskiem rówieśniczym, w tym z uczniami niepełnosprawnymi;
    - przygotowania uczniów do samodzielności w życiu dorosłym;
  - g) rodzaj i sposób dostosowania warunków organizacji kształcenia do rodzaju niepełnosprawności ucznia, w tym w zakresie wykorzystywania technologii wspomagających to kształcenie.
- 12.** W ramach zajęć rewalidacyjnych, w programie zespół uwzględnia w szczególności:
- a) w przypadku ucznia niesłyszącego lub z afazją – naukę języka migowego lub innych alternatywnych metod komunikacji;
  - b) w przypadku ucznia z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – zajęcia rozwijające umiejętności społeczne, w tym umiejętności komunikacyjne;
  - c) naukę orientacji przestrzennej i poruszania się oraz naukę systemu Braille’a lub innych alternatywnych metod komunikacji – w przypadku ucznia niewidomego.

- 13.** Rodzice ucznia albo pełnoletni uczeń otrzymują kopię wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania oraz IPET.

- 14.** Procedury obowiązują od dnia 25 stycznia 2018 r .

Opracowanie: Zespół Wychowawczy